

Sauherad kommune

Kontrollutvalgets årsmelding 2019

Temark

Agder og Telemark
Kontrollutvalgssekretariat IKS

1. INNLEDNING

Kontrollutvalgets årsmelding for 2019 skal gi et bilde av Sauherad kontrollutvalgs formelle rolle, instruks, forholdet til revisjonen og sekretariatet og de viktigste saker som ble behandlet i året med kommentar. I henhold til kommuneloven er kontrollutvalget det eneste politiske utvalget en kommune er pålagt å ha, foruten formannskapet.

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, og se til at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Utvalget avgir hvert år en uttalelse til kommuneregnskapet, adressert til kommunestyret. Etter forskrift for kontrollutvalg, skal kontrollutvalget årlig rapportere om resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroll. Kontrollutvalget rapporterer direkte til kommunestyret.

2. SAMMENSETNING AV KONTROLLUTVALGET

Alle kommuner og fylkeskommuner plikter å velge et kontrollutvalg. Kommunestyret kan foreta nyvalg av kontrollutvalgets medlemmer i valgperioden, men da må hele utvalget formelt velges på nytt. Regler for valg av medlemmer til kontrollutvalget er fastsatt i egen forskrift. Det er strenge begrensninger i hvem som er valgbare til utvalget for å sikre utvalgets uavhengighet og legitimitet.

Sauherad kontrollutvalg var i 2019 sammensatt slik:

Medlemmer		Varamedlemmer	
Leder	Helge Aarnes (H)	Vara for Aarnes, Darrud og Storm:	
Nestleder	Gunhild Kleven Ripegutu (Ap)	Vara nr. 1	Kjetil Nyhus (Sp)
Medlem	Roar Darrud (Sp)	Vara nr. 2	Peder S. Rekkedal (Sp)
Medlem	Hanna Nyborg Storm (Sp)	Vara nr. 3	Anne Kari Nyhus (SP)
Medlem	Jarl Olav Rugtveit (Krf)	Vara for Kleven Ripegutu og Rugtveit:	
		Vara nr. 1	Halvor Langåsdaalen (V)

Kommuneloven krever at minst ett av medlemmene skal velges blant kommunestyrets medlemmer. Departementet har tolket det slik at dette gjelder valg ved kommunestyrets konstituering.

3. RAMMER FOR KONTROLLUTVALGETS ARBEID

Etter Kommunelovens § 77 er kommunestyret pålagt å opprette et eget kontrollutvalg som skal forestå det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltning og de folkevalgte organ som kommunestyret har opprettet. Tilsynet og kontrollen skjer på vegne av kommunestyret.

Kommuneloven § 77 slår fast:

Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte. Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført

systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.”

Kontrollutvalgets oppgaver er i utgangspunktet gitt i kommuneloven § 77, og i forskrift om kontrollutvalg av 15.06.2004, men kommunestyret kan konkret be utvalget utføre særskilte tilsynsoppgaver på sine vegne. Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for mange oppgaver som vi vil komme nærmere inn på senere.

4. OPPLÆRING OG KURS

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Endret regelverk gjør det nødvendig å legge til rette for opplæring og kursvirksomhet for alle medlemmer av kontrollutvalget. Kunnskap om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk er nødvendig for å utføre de oppgaver som fremgår av lov og forskrift. Slik opplæring og kursvirksomhet kan skje lokalt (høst og vårkonferanse i regi av Temark) eller gjennom sentrale tilbud.

Kontrollutvalget inviteres blant annet årlig til landskonferansen for kontrollutvalg i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn (FKT). Disse samlingene er en viktig del for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er en arena der kontrollutvalgs medlemmer fra hele landet møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder.

Kontrollutvalget var representert på NKRFs kontrollutvalgskonferanse samt på Temarks vårkonferanse i 2019.

5. SEKRETARIAT

Kontrollutvalget fikk sekretariatsbistand fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Med oppdrag for 31 kommuner og 3 fylkeskommuner i Vest-Agder, Aust-Agder og Telemark var Temark et av landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet hadde åtte ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget i Sauherad i 2019 var Ingebjørg Liland.

Sekretariatet forberedte sakene til kontrollutvalget, gir løpende rådgivning, skriver saksfremstillinger, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, samt vedtaksoppfølging. Det er sekretariatet som har innstillingsrett overfor utvalget.

I det løpende arbeidet var sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonen, og utførte oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

6. REVISJON

Kommunen var medeier i, og hadde avtale om levering av revisjonstjenester med Telemark kommunerevisjon IKS (TKR). Selskapet leverte revisjonstjenester til tju kommuner og en fylkeskommune.

TKR utførte regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for Sauherad kommune. Avtalen mellom TKR og kommunen omfattet timer til fordeling på regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Selskapskontroll var en tjeneste som ble kjøpt i tillegg.

På regnskapsrevisjon var oppdragsrevisor for Sauherad kommune Birgitte Lindner Bøen, oppdragsansvarlig revisor var Kjell Ekman. Kirsti Torbjørnson var oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for TKR. Oppdragsrevisor for forvaltningsrevisjon varierte fra prosjekt til prosjekt.

7. ØKONOMI

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap.

Budsjett og regnskap for 2019:

Beskrivelse:	Budsjett	Regnskap
Godtgjørelse til folkevalgte, tapt arbeidsfort.	30 000	9 350
Møteutgifter, bevertning	2 000	0
Opplæring/kurs/andre møter	40 000	2 000
Reiseutgifter	5 000	277
Kontingenter/abonnement	5 000	4 075
Sum kontrollutvalget:	82 000	15 702
Kjøp av sekretariatstjenester	191 800	186 500
Kjøp av revisjonstjenester	698 200	698 200
Selskapskontroll o.l.	50 000	
SUM TOTALT	1 022 000	900 402

Kontrollutvalget fikk årlig lagt frem en egen sak som går på økonomien knyttet til kontroll- og tilsynsvirksomheten, slik at kontrollutvalget kunne holde seg oppdatert på utvalget sin økonomiske stilling, i tillegg til kostnadene til sekretariat og revisjon.

8. KONTROLLUTVALGETS ARBEID– MØTER OG SAKER

Møter 2019

Kontrollutvalget har i 2019 avholdt 4 møter og behandlet 27 saker. På flere av møtene har orienteringer i saker blitt gitt til kontrollutvalgene i Sauherad og Bø i fellesskap.

Åpne møter

Som for andre folkevalgte organ var møtene i kontrollutvalget som hovedregel åpne. Sakskart, saksdokumenter og protokoller ble lagt ut på sekretariatets hjemmeside (www.temark.no), og distribuert elektronisk til kontrollutvalgets medlemmer og andre som skulle ha kopi av innkallingen.

Deltakelse fra administrasjonen

Administrasjonen deltok (etter innkalling) på flere av kontrollutvalgets møter. God dialog med den administrative ledelsen er viktig for kontrollutvalget i sitt arbeid.

I 2019 deltok følgende fra administrasjonen på kontrollutvalgets møter:

- kommunalsjef oppvekst Beate Darrud (26.02.19 og 03.10.19)
- personvernombud Anne Guri Barsgård (26.02.2019)
- kommunalsjef helse, omsorg og velferd Cecilie Stangeby (26.02.19)
- kommunalsjef stab/støtte/utvikling Mona Slaaen (24.04.19 og 12.06.19)

Deltakelse fra ordfører

Ordfører Mette Haugholt har vært til stede i 1 av 4 møter (26.02.2019). Det at ordfører møter på kontrollutvalgets møter er viktig for å bidra til en god dialog mellom kommunens øverste ledelse og kontrollutvalget, og styrker relasjonen mellom kommunestyret og kontrollutvalget.

Orienteringer og enhetsbesøk

Utvalget ønsket å ha oppdatert informasjon om kommunens virksomhet, og samtidig gjøre egen funksjon kjent for både innbyggere og kommunens ansatte. Administrasjonen ble invitert med jevne mellomrom til kontrollutvalget for å orientere om forskjellige virksomhetsområder i kommunen. Kontrollutvalget ønsket å være synlig og ha god kontakt med kommunens ledelse og ansatte/organisasjonen forøvrig.

Kommunens virksomhet = mangfold av saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfattet forhold utvalget var pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommuneloven § 77 og forskrift om kontrollutvalg. Hvilket fokus som ble valgt i de ulike arbeidsoppgavene var det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Kontrollutvalget kan etter anmodning fra kommunestyret, etter innspill fra innbyggere eller på eget initiativ ta opp forhold ved kommunens virksomhet, som kan knyttes til utvalgets tilsynsarbeid.

Kontrollutvalget behandler ikke enkeltsaker og er ikke et klageorgan. Men, henvendelser rundt enkeltsaker kan i noen tilfeller føre til at temaer tas opp i kontrollutvalget, og at kommunens håndtering av et bestemt saksfelt blir satt ekstra søkelys på.

Kontrollutvalget var også opptatt av hvordan kommunen fulgte opp rapporter fra andre tilsyn.

Saker behandlet i Kontrollutvalget i 2019:

- Orientering fra revisjonen (egen sak i hvert møte)
- Referatsaker (egen sak i hvert møte)
- Eventuelt (egen sak i hvert møte)

- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport – Forebyggende arbeid for barn og unge
- Sauherad kommunes implementering av GDPR
- Status – arbeidet etter selskapskontrollen av IRMAT AS
- Kommunal registrering av psykisk utviklingshemmede og grunnlag for kompensasjon fra staten
- Årsmelding 2018 for kontrollutvalget – Sauherad kommune
- Forvaltningsrevisors egenvurdering av uavhengighet 2019
- Nummerert brev nr. 4 – Varsel om avvik i revisors beretning til Sauherad kommune 2018
- Sauherad kommunes årsregnskap og årsberetning 2018 – kontrollutvalgets uttalelse
- Årsrapport med årsregnskap og kontrollrapport vedrørende skatteoppkreverfunksjonen 2018
- Oppfølging av rapport fra forvaltningsrevisjon – Arkiv og dokumenthåndtering
- Revisors uavhengighetserklæring 2019
- Orientering om etablering av Vestfold og Telemark Revisjon IKS
- Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2019
- Andre oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport del 1 – Midt-Telemark barnevernssamarbeid
- Andregangs oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport del 2 – Forbyggende arbeid for barn og unge
- Forslag til budsjett for kontrollarbeid 2020 – Midt-Telemark kontrollutvalg
- Innspill til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i Midt-Telemark kommune

9. REGNSKAPSREVISJON

Revisjon av årsregnskapet er en helt sentral del av kommunens egenkontroll. Revisor skal gi trygghet for at en kan stole på informasjonen kommunen gir om sin økonomi. Dette er en viktig oppgave. Revisor er en uavhengig og objektiv tredjeperson som gjennom sine kontroller kan avdekke og forebygge feil og mangler i den økonomiske rapporteringen. Revisor vil i tillegg veilede kommunen for å bidra til å forebygge og avdekke feil og misligheter.

Kontrollutvalget skal påse at kommunen blir revidert på en betryggende måte. Utvalget er derfor avhengig av at revisor gir tilstrekkelig rapportering om revisjonsarbeidet. At kontrollutvalget og revisor har en god dialog og god forståelse av sine oppgaver, er viktige forutsetninger for å være trygg på at revisjonsarbeidet blir forsvarlig utført.

Kontrollutvalget registrerer at revisors arbeid med å utføre regnskapsrevisjon de siste årene er blitt mer omfattende, spesielt knyttet til de mange attestasjonsoppgaver (særattestasjoner) som utføres på vegne av staten og andre offentlige organer. I tillegg til avgitte beretninger og uttalelser mottar kontrollutvalget jevnlig i møter informasjon om utført regnskapsrevisjon.

Kontrollutvalget har ved flere anledninger gitt uttrykk for at det gjøres mye godt arbeid innenfor området regnskapsrevisjon og at de er fornøyd med måten revisjonen løser oppdraget på.

10. FORVALTNINGSREVISJON OG ANDRE RAPPORTER

Forvaltningsrevisjon er et verktøy som kommunestyret og kontrollutvalget skal bruke for å sikre at kommunen drives på en måte som ivaretar innbyggernes behov og rettigheter best mulig. Forvaltningsrevisjon er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget. Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalget undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsatte mål, og om ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Kontrollutvalget har vært delaktig i valg av tema og utforming av problemstillinger basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering, innenfor de rammer som er gitt av kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert myndighet til å bestemme hvordan avsatte ressurser til forvaltningsrevisjon skal benyttes, og revisjonen skal gjennomføre forvaltningsrevisjonen i henhold til faglige krav i løpet av valgperioden.

Selv om det er spesifikke krav til gjennomføring av en forvaltningsrevisjon, er det viktig at kontrollutvalget involverer seg i valg av problemstillinger, avgrensninger og tilnærming. Forvaltningsrevisjon gir kontrollutvalget muligheten til å gå i dybden i ulike saksforhold, innen ethvert virksomhetsområde i kommunen. Forvaltningsrevisjon vil derfor kunne ha høy nytteverdi, både i utvalgets kontrollvirksomhet, og i kommunens internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden.

Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019

Revisjonen presenterte overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon for Sauherad kommune for kontrollutvalget våren 2016. Kontrollutvalget behandlet planen 24.05.2016, og den ble godkjent av kommunestyret 16.06.2016.

Kontrollutvalget har fulgt opp tre forvaltningsrevisjonsrapporter i 2019.

Midt-Telemark barnevern del 1 – Økonomistyring og saksbehandling

Kontrollutvalget fulgte opp om administrasjonen hadde fulgt vedtaket etter kommunestyrets behandling av rapporten. Kontrollutvalget fattet i sak 23/19 følgende vedtak:

Kontrollutvalget er fornøgd med tilbakemeldingen fra rådmann og avslutter med dette oppfølgingen av forvaltningsrevisjonsrapport del 1 av Midt-Telemark barnevernssamarbeid.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret får orientering om oppfølginga av arbeidet med forvaltningsrevisjonsrapporten i neste kommunestyremøte.

Midt-Telemark barnevern del 2 – Forebyggende arbeid for barn og unge

Kontrollutvalget fulgte opp administrasjonens behandling av saken i møtene 26.02.19 og 03.10.2019. Utvalget fattet følgende vedtak i sak 24/19:

Kontrollutvalget er fornøgd med tilbakemeldingen fra rådmann og avslutter med dette oppfølgingen av forvaltningsrevisjonsrapport del 2 av Midt-Telemark barnevernssamarbeid.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret får orientering om oppfølginga av arbeidet med forvaltningsrevisjonsrapporten i neste kommunestyremøte.

Arkiv og dokumenthåndtering

Kontrollutvalget fulgte opp kommunestyrets vedtak etter forvaltningsrevisjonsrapporten som omhandlet arkiv og dokumenthåndtering i møte 12.06.19, sak 15/19.

Kontrollutvalget var fornøyd med administrasjonen stilbakemelding og avsluttet oppfølgingen av saken.

11. SELSKAPSKONTROLL

Selskapskontroll er en av de pålagte oppgavene til kontrollutvalget og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene underlegges demokratisk styring og kontroll, og at kommunens eierinteresser ivaretas på en god måte.

Formålet med selskapskontrollen fremkommer av § 14 i forskrift om kontrollutvalg i kommuner. Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteresser i de selskapene som er omfattet av slik kontroll, herunder å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskapet gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll). Selskapskontroll kan også omfatte forvaltningsrevisjon.

Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for selskapskontroll. Planen skal vedtas av kommunestyret selv, men kommunestyret kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planperioden. Dette gjøres i de aller fleste kommuner. Tilmærket er sekretariat for, inkl. i Sauherad kommune

Plan for selskapskontroll 2016-2019

Revisjonen presenterte plan for selskapskontroll for Sauherad kommune for kontrollutvalget våren 2016. Kontrollutvalget behandlet planen 24.05.2016, og den ble godkjent av kommunestyret 07.04.2016. Planen har en annen form enn tidligere, da denne er tematisk basert fremfor rent selskapsbasert.

Kontrollutvalget har ikke behandlet selskapskontroll/eierskapskontroll eller fulgt opp vedtak etter selskapskontroll/eierskapskontroll i 2019.

12. KONKLUSJON OG AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Kontrollutvalgets årsmelding for 2019 legges med dette frem for kommunestyret til orientering. Ved å se årsplan og årsmelding for 2019 i sammenheng, kan kommunestyret se om de vedtatte oppgaver og målsettinger for kontrollutvalget er eller blir fulgt opp.

Bø, 26.02.2020

Helge Aarnes
Leder

Ingebjørg Liland
Utvalgssekretær